

राज्यातील कृषीपंप वीज जोडण्यांचे सौर
ऊर्जेद्वारे विद्युतीकरण करण्याचे अभियान....
महावितरणमार्फत पंप आस्थापीत करणे-

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : सौरप्र-२०२२/प्र.क्र.२९५/ऊर्जा-७
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : - ०९ जानेवारी, २०२३.

- संदर्भ:** (१) केंद्र शासनाच्या नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे शेतकऱ्यांसाठी प्रधानमंत्री किसान ऊर्जा सुरक्षा एवम उत्थान महाभियान (कुसुम) बाबत दि.२२.०७.२०१९ च्या मार्गदर्शक सूचना.
(२) नवीन व नवीकरणीय मंत्रालय आदेश क्रमांक:फ.क्र.३२/५४/२०१८ एस.पी.व्ही. डिव्हीजन, दि. २०.०९.२०१९ रोजीचे घटक "अ", "ब" व "क" बाबतचे आदेश.
(३) नवीन व नवीकरणीय मंत्रालय आदेश क्र.फ.क्र.३२/५४/२०१८ एस. पी.व्ही. डिव्हीजन, दि १८.१२.२०१९.
(४) महावितरण कंपनीचे पत्र क्र. अ व व्य.सं./महावितरण/३५१०९ दि. २१.१२.२०१९.
(५) नवीन व नवीकरणीय मंत्रालय आदेश क्र.फ.क्र.३२/५४/२०१८ एस. पी. व्ही. डिव्हीजन, दि.११.०६.२०२०
(६) महाऊर्जाचे पत्र क्र. आर.ई.एन./सौरपंप (कुसुम योजना)/२०२०-२१/सौर/१७१८, दि. १८ जून, २०२०
(७) नवीन व नवीकरणीय मंत्रालय आदेश क्र.फ.क्र.३२/५४/२०१८ एस.पी.व्ही. डिव्हीजन, दि. २५.०८.,२०२०.
(८) शासन निर्णय, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग क्र. संकिर्ण-२०२०/ प्र.क्र.१२१/ऊर्जा-५, दि.१८.१२. २०२०
(९) शासन निर्णय, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग क्र. अपाऊ-२०२०/ प्र.क्र.१३७/ऊर्जा-७, दि.३१.१२. २०२०
(१०) शासन निर्णय, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग क्र. सौरप्र-२०१९/प्र.क्र.२६८/ऊर्जा-७, दिनांक १२.०५.२०२१
(११) बैठकीचे कार्यवृत्त, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग क्र. बैठक-२०२२/ प्र.क्र.३५०/ऊर्जा-२, दि.१७.१०.२०२२

प्रस्तावना :-

राज्यातील कृषीपंप वीज जोडण्यांचे सौर ऊर्जेद्वारे विद्युतीकरण करण्याच्या अभियानांतर्गत केंद्र शासनाच्या नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचेकडून शेतकऱ्यांसाठी प्रधानमंत्री किसान ऊर्जा सुरक्षा एवम उत्थान महाभियान (कुसुम) देशभरात राबविण्यात येत आहे. या अभियानाची अंमलबजावणी केंद्र शासनाने दिनांक २२ जुलै, २०१९ अन्वये प्रसिध्द केलेल्या व वेळोवेळी दिलेल्या महाभियानाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार करण्यास व त्याची उद्दिष्टे, कार्यपध्दती, अंमलबजावणी, निधीची तरतूद, आर्थिक अनुदान तसेच राज्यात सदर अभियान स्टेट नोडल एजन्सी (महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण) मार्फत राबविण्यास दिनांक १२ मे, २०२१ च्या शासन निर्णयान्वये शासनाची मान्यता देण्यात आली आहे.

सदर कुसुम महाभियानाच्या पारेषण विरहीत सौर कृषीपंप आस्थापीत करण्याबाबतच्या घटक ब (Componant B) अंतर्गत ऑगस्ट, २०२२ अखेर केंद्र शासनाकडून महाराष्ट्राला एकूण २,००,००० पारेषण विरहीत सौर पंप मंजूर करण्यात आले आहेत. सदर २,००,००० पारेषण विरहीत सौर कृषीपंपापैकी १,००,००० पारेषण विरहीत सौर कृषीपंपाची अंमलबजावणी महाऊर्जाद्वारे

करण्यास मंजूरी देण्यात आली आहे. आता उर्वरित केंद्र शासनाने नव्याने मंजूर केलेल्या १,००,००० पारेषण विरहित सौर कृषीपंपाची अंमलबजावणी स्टेट नोडल एजन्सी (महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण) मार्फत महावितरण कंपनीकडून राज्यातील मागणी नोंदविलेल्या प्रलंबीत कृषि पंप विद्युत जोडण्यांच्या पुर्ततेसाठी (Paid Pending) करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

प्रधानमंत्री किसान ऊर्जा सुरक्षा एवम उत्थान महाभियान (कुसुम) अंतर्गत पारेषण विरहित सौर कृषीपंप आस्थापित करण्याबाबतच्या घटक ब (Componant B) अंतर्गत ऑगस्ट, २०२२ अखेर महाराष्ट्राला मंजूर करण्यात आलेल्या एकूण २,००,००० पारेषण विरहित सौर कृषीपंपांपैकी केंद्र शासनाने नव्याने मंजूर केलेल्या १,००,००० पारेषण विरहित सौर कृषीपंप स्टेट नोडल एजन्सी (महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण) मार्फत महावितरण कंपनीकडून राज्यातील मागणी नोंदविलेल्या प्रलंबीत कृषि पंप विद्युत जोडण्यांच्या पुर्ततेसाठी (Paid Pending) आस्थापित करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

- १) केंद्र शासनाच्या अपारंपारिक ऊर्जा मंत्रालयाकडून सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी निर्धारित केलेले निकष तसेच या योजनेचा मुळ शासन निर्णय क्र. उद्योग उर्जा व कामगार विभाग क्र. सौरप्र-२०१९/प्र.क्र.२६८/ऊर्जा-७, दिनांक १२.०५.२०२१ मधील उर्वरित सर्व तरतूदी जशाच्या तशा लागू राहतील आणि योजनेची अंमलबजावणी करताना महावितरण आणि महाऊर्जा यांनी सर्व निकषांचे तंतोतंत पालन करावे.
- २) राज्यात सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी स्टेट नोडल एजन्सीद्वारे (महाऊर्जामार्फत) पोर्टल विकसित करण्यात आले आहे. स्टेट नोडल एजन्सीद्वारे तयार करण्यात आलेल्या ऑनलाईन पोर्टलचा वापर करण्यासाठी सदर पोर्टलमध्ये समांतर अंमलबजावणी यंत्रणा म्हणून महावितरणचा समावेश करण्यासाठी आवश्यक बदल करण्याची कार्यवाही महाऊर्जाच्या मदतीने महावितरणने करावी व त्यासाठी येणारा खर्च महावितरणने करावा.
- ३) कुसुम घटक "ब" अंतर्गत जिल्हानिहाय सौर कृषि पंपांची संख्या निर्धारित करताना शहरी लोकसंख्या वगळता ग्रामिण लोकसंख्येच्या समप्रमाणात सौर कृषि पंपांची संख्या निर्धारित करावी. ही सर्व कार्यवाही करण्यासाठी महाऊर्जा योजनेच्या समन्वयासाठीची भूमिका पार पाडेल. त्याचप्रमाणे जिल्ह्यातील सौर कृषि पंपांची मागणी विचारात घेऊन जिल्ह्यातील सर्व तालुक्यात न्यायोचित प्रमाणात पंप आस्थापित होतील याबाबतची खबरदारी घ्यावी. सदर योजनेतून पेड पेंडींग यादीमधील लाभार्थ्यांना पंप वितरीत करण्यात येणार असल्याने एखाद्या जिल्ह्यात सौर कृषि पंपांची मागणी कमी असल्यास सदर जिल्ह्यातील अधिकचे सौर पंप मागणी असणाऱ्या जिल्ह्यात सुकाणू समितीच्या मान्यतेने वळती करावेत.
- ४) सौर कृषीपंप आस्थापित झाल्यानंतर लाभार्थ्याला त्याची विक्री करता येणार नाही, अशी विक्री केल्याचे निदर्शनास आल्यास त्या लाभार्थ्यावर गुन्हा नोंदविण्यात यावा व गुन्हा सिध्द झाल्यास सदर लाभार्थी राज्य शासन तसेच केंद्र शासनाच्या कोणत्याही योजनेच्या लाभसाठी पात्र राहणार नाही. या शर्तीची अंमलबजावणी सुद्धा क्रमशः महाऊर्जा आणि महावितरण कंपनीची राहिल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२३०१०९१७०५३२१७१० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(ना. रा. ढाणे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई,
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ४) सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मुंबई,
- ५) विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधान परिषद, विधान भवन मुंबई,
- ६) सर्व विधान सभा/परिषद सदस्य, विधान भवन, मुंबई,
- ७) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
- ८) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ९) प्रधान सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १०) प्रधान सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ११) प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १२) सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव यांचे स्वीय सहायक, सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- १३) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १४) सर्व जिल्हाधिकारी,
- १५) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा,
- १६) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर,
- १७) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- १८) सचिव, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग, मुंबई (पत्राने),
- १९) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, सूत्रधार कंपनी मर्या., मुंबई,
- २०) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्या., मुंबई,
- २१) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती कंपनी मर्या., मुंबई,
- २२) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्या., मुंबई,
- २३) महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (महाऊर्जा), पुणे,
- २४) उप सचिव/ ऊर्जा-३/४/५, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- २५) ऊर्जा उप विभागातील सर्व कार्यासने, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- २६) मुख्य विद्युत निरीक्षक, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २७) निवड नस्ती, ऊर्जा-७, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.